

goran tribuson

TEKSTOVI IZ TINTARNICE

TAJNA IZ TINTARNICE

Peti je evangelist napisao sve po istini, onako kako se zbilo. Male su, ali bitne razlike, tako bar kažu, između prva četiri i njegova, petog evanđelja, koje je pisao tko zna gdje: u skrivenoj kolibi, skloništu od granja u šumi dostupnoj tek kopcu ili vuku, u šikarom obrasloj špilji.

Odista, malo se zna o Petom evanđelju i petom evangelistu, no ono što je ipak najbitnije, jest da je njegova riječ cijela i poštena istina. Tko zna, možda se baš stoga o svemu i zna toliko malo? Ili tajna ne smije biti do li Tajnom?

Jedan od rijetkih prijepisa Petog evanđelja spaljen je u Efezu (žuta pergamenta ne datira godinu). Namjerno? Drugi su prijepis izgubili francuski misionari koji su na njegovoj osnovi htjeli zasnovati novu vjeru u dvanaestom stoljeću. Treći i četvrti, pa i peti... tko zna gdje se kriju? Nije li, možda, jedan od njih brižno sakriven u zatvorenom stokovima Vatikanske biblioteke? Vrijeme teče, odista to je jedino u što smo sigurni, i interes za Peto evanđelje sve je manji, tako rekuć, nestaje.

Ruka mi trne, zglobovi se koče, misao muti, približavam se opasnoj zoni koja izdaje ljudsku misao — ne smije se previše kazati o Petom evanđelju, o tajni koja bi svojom kobnom istinom mogla pomesti granice svijetova. Ne, o Petom evanđelju ja doista gotovo ništa i ne znam, no ne bi li moja izdajnička ruka mogla, vođena skrivenom voljom ili tajnim nacrtima povijesti, objelodaniti dijelčić istine o njemu. Tajna koja se nekim opasnim mirom, možda, cijedi iz moje tintarnice, kroz moje pero, na strpljivi bijeli papir, može biti uistinu okrutna. Da, tu leži opasnost. Šutimo stoga i dalje skutreni u našim izbama.

ŽABLJE OKO

On napušta postelju baš u onom trenu noći kada su ovlaš razastarte kaplje rose po mirnoj travi najstudenije. Izlazeći u vlažni zrak, osjeća kako se bujanje vode, koja se stere svud naokolo nadohvat kolibe, izjednačuje s bujanjem njegova optoka. Klizetke začinju svoje bubnjanje: uže, uže. Negdje podno hrptenjače možda se ukotvio mehanički centar bića, uvjetnost života. Ah, ta misao, to zrcalo koje mu je naći! Na njegovoj površini ogleda se druga strana — plameni bezdan. Trava se ugiba i njegove noge već šljackaju kroz ševar. Bućne li kesten, kamičak ili suvarak kore, šire se koncentrični valovi do obale sve u pijesak, a potom natrag. No njegove noge ne izazivlju vala. U guštari vrebaju skrivene oči, njihova nijema i značajna tišina provodi sve do neotkrivenih hodnika žablje lubanje. Žablji je to pogled, životinjska rožnica. Podalje, do vratiju kolibe, zaboravljena s večeri ostaje mehanička, bezruka lutka, bez oba dragocijena uda, kojima njegova djevojčica erotičnim pokretima ruku pokušava iskopati nekorisne oči. On je sada do vrata u vodi i ne okreće se prema lutki, no to se zna, naokolo nje iznova se okupljaju radoznala zelena bića čiji mir, u predahu kakvog grčevitog, halucinantnog skoka, odaje poslovični životinjski spokoj. Koja li to logika pokreće te žabe, koja ih to logika dovodi u najžarčije sjecište nečijeg života? Svuda naokolo noćnika — plivača miris praelementarne vode: bare. A još prije nekoliko trenutaka gledao je pri svijetlu kandila sliku: trubadura koji kroz otvoreni prozor svoje drage baca kukca, mirnu zvijerku da prošeće stražnjicom nekog tustog soldata uvaljenog među bedra njegove Lučije. Plivač se potom opušta na bok, zatim na leđa, a onda u nevidjeljici čuti hladni dodir ženskog tijela opruženog u vodi, i prva luda misao koja mu sijevnu glavom je: nije li joj utroba puna ljigavog muškog sjemena? I u onom presudnom trenu kad misao hvata varljivu dah zbilje, žensko tijelo je već daleko u tmini, zapjenjeno sitnim prštajima vode. Bila je možda živa; hoće li lahor stresti pelud lopoča koji toliko draška nozdrve? Nakon traganja, vraća se obali u šaš, hvatajući ponovo onu malu hladnoputu životinju, ljubeći joj gubicu. I sve to zbog jednog sitnog poljupca daždevnjaka, čija se glava u koncentričnim krugovima gubi ka vlastitojnutri? Kćerina lutka još uvijek čeka pred vratima, a žablje oči paluaju kroz ševar. Kada bi samo mogao zirnuti u tihi lupinu lutke, u njezinu unutrašnjost u kojoj se sada mož-

da skriva jedna podmukla, otrovna žaba i koju bezvjerljivo unosi u svoju nastambu, ne znajući da je zrcalo koje traži bjeloočnica ovog tmurnog žabljeg oka.

OČEV SIN, TRNJE

Moj otac je imao još jednoga sina s prvom i zakonitom ženom, dok sam ja, Nikola, tek otpad njegov, izležen negdje u nekoj nevažnoj primorskoj baraci, u svratištu, za rata, dok su kukavni talijanski soldati pucali pravo uvis prema šumi, hotеći, što prije potrošiti svoje zalihe patrona. Neka čudesna blagost mekoputa Karla, mog polubrata, zračila je njegovim licem, neuokvirenim ovalom kristovskim. Sjećam ga se kroz prštaje sniježnih pahulja i sveg u krvi, kada je jednom kidao glave živim galebima koji su se potom upinjali da onako obezglavljeni stanu na noge.

Zatim slijede druga sjećanja. Za Karlom su vikali: »Pederast, pederast!«, što je naročito peklo mogeg oca, koji je, pljuvajući krv, prisizao da je jebao čak tuce Mađarica u jednoj noći. Pamtim i prizor koji tada za mene nije sadržavao ništa opsceno, prizor koji sam promatrao kroz školju seoske čatrlje gore u kamenjaru. Tamo je Karl gladio i ljubio nekakvog bljedoputog mornara svuda po tijelu, grickao mu bradavice, a onda uzimao njegov vlačni ud duboko u svoja usta. Mala su djeca vikala, očito poučena svojim starateljima, kako Karl nema pimpeka, kako nije muško. Unatoč svemu, kako je prolazilo vrijeme, ja sam volio Karla sve više. Dok sam bio mali, uzimao bi me u krilo i čitao mi čudesne storije iz jednog prašnog »kuglijevog« Andersena.

Jednog dana, onog istog kada je nestao, ja sam provirio kroz luknju na čatrlji misleći da se opet, valjda, miluje s kakvim mornarom, no on je samo pišao, a kada sam se povukao sa svojim guštarama, koje sam volio, Karla više nije bilo. Našli su potom neke nadute, hladne mrtvace u vodi (njih tri), a onda su primorske kiše dugo plavile prevreli kamenjar i, konačno, krepase i moji guštari. Plakao sam i dugo gladio njihova lelujava, opuštena tjelašca. Otac je smogao toliko sućuti pa je po nad njihova grobišta, sred sparušene trave, štipićem narisao gubave anđele u ljetu. Tako je venulo moje djetinjstvo, tako je, eto, prošlo i moje dječastvo. Otac mi danas kazuje: »Karl nije valjao, on se od zla i pederastije samovoljno rasplinio tamo negdje među strnjštima i kupinicima...« Otac je nalik Judasu koji je izdao prečasnog gospodina IHS-a, kako kaže moja frau Gotall, koja me učila pjevati Lili Marlen, što sam ja ubrzo zaboravio. Živila je ta starica, ta uš u našoj kući, sve dok joj otac nije priprijetio da će je ubiti, jer opterećuje moju jadnu djetinju maštu pričom o Bazilisku i ružnom Murusu. Ona sada traži potporu. U jednu od svojih dačkih bilježnica napisao sam sastavak o imaginarnom grobu Karlovu u obliku humke koja podsjeća na skvrčeni falus. Ponovo priži sunce i zadah naokolo čatrlje veoma je intenzivan; nema više Karla. Dovršavajući svoje dnevnik, ležim među grmljem i slušam daleke psiktaje zmija, kuda krenuti kada se sve raspada, čak i rečenice ispod mogega pera? Kuda? Neki ljudi prosjak obvija čelo trnjem i krvavih obraza brza ka selu. Jadnik, nekoga bi da iskupi!

IZABELA (PARODIJA)

Izabela, ah, kako je ta mijeshala svojom zadnjicom, dok se pokušavao zgurati u njezinu vlažnu i toplu utrobu. Ah, kojeg li sladostrašca, koje li jalovosti sjećanja. Drugi dan, pošto ga je napustila (a bila mu je već žena) bio je posvema smušen. Stalno je mislio da su vrata u predvorju ostala otvorena. Treći dan, sav u hitnji, pucao je u čelo. Tane je napravilo širok kanal u glavi i zaustavilo se udarivši u zid. Liječnik mu je rekao: »Drugi put, kada vas ostavi žena, ne pucajte u glavu, već istresite čitav šaržer pravo u genitalije!« No bilo je kasno, od čitavog tog mesnatog spleta njemu je radilo samo srce i poneki centar u moždanoj kori. Ne mogavši utvrditi smrt, liječnici ga otpuste kući, prem nije bio uopće pri svijesti. Mogao je hodati, kucalo mu srce, znao je izustiti po koju riječ i, kojeg li čuda, znao se još kartati. No sve to bilo je daleko od njegove svijesti, tek goli refleksi. Dugim se noćima upuštao u najodvratnije i najpogubnije kartaške igre. Sred dima i polusvijetla stare petrolejke zgtrtao je pare, zatim gubio, visio o niti, a onda opet u najfantastičnijim licitacijama ponovo spašavao svoj ugled. Jedne noći stavi on sve na jednu kartu. Ostali su kartaši zapanjeno gledali u tu besvjesnu statueta s rupom u glavi, koja je već odavno mrtva, a sada sjedi tu i draži ih tako bezobraznim i razmetljivim kartanjem. Ta karta, na koju je stavio sve, izgubi. Potom je, varajući partnere, igrao za život, koji je već sam sebi oduzeo. Ponovo je izgubio i, ne imajući čime platiti, izjurio je u pomrčinu iskešenih zubi tražeći nečiju krv, tuđi život. Tako se, eto, kažu mnogi, rada vampir.